

Sygn. akt VI Ca 866/16

POSTANOWIENIE

Dnia 02 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze VI Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marek Witczak (spr .)

Sędziowie: SSO Elżbieta Ozga-Świetlik, SSO Andrzej Ciążyński

Protokolant: st.sekr.sąd . Izabela Cal

po rozpoznaniu w dniu 02 lutego 2017 roku w Zielonej Górze

na rozprawie

sprawy z wniosku R. M. i K. M.

przy udziale (...) Spółka Akcyjna w W.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji **uczestnika postępowania**

od postanowienia **Sądu Rejonowego w Zielonej Górze**

z dnia **27 września 2016 roku**, sygn.akt **I Ns 1790/14**

postanawia:

1. **oddalić apelację;**

2. **zasądzić od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawców kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

/SSO/ E. O.-Świetlik /SSO/ M. W. /SSO/ A. C.

Sygn. akt VI Ca 866/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 września 2016r., wydanym w sprawie sygn. akt I Ns 1790/14, Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, na skutek wniosku R. M. i K. M. przy udziale uczestnika postępowania (...) SA w W. o ustanowienie służebności przesyłu, ustanowił na nieruchomości położonej w N., obejmującej działkę o numerze ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), na rzecz każdorazowego właściciela gazociągu wysokiego ciśnienia DN 250, PN 6,3 MPa, zlokalizowanego na tej nieruchomości, odpłatną służebność przesyłu na czas nieoznaczony, szlakiem służebnym na podstawie projektu wykonanego przez biegłego geodetę Z. Ż. z dnia 28.07.2015r. (k.248-251), stanowiącym integralną część postanowienia (pkt 1); zasądził tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawców solidarnie kwotę 3.492,08 zł. płatną w terminie 3 dni od uprawomocnienia się postanowienia (pkt 2) oraz ustalił, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt 3). (k.-463)

Postanowienie to następnie (już po wniesieniu apelacji przez uczestnika postępowania) zostało z urzędu sprostowane w zakresie punktu 1 prawomocnym postanowieniem z dnia 24 listopada 2016r. Sprostowanie dotyczyło dopisania po słowach „stanowiącym integralną część postanowienia” zwrotu „w celu wykonywania czynności niezbędnych do eksploatacji, utrzymania, konserwacji, modernizacji, remontu i usuwania awarii gazociągu”. (k.503)

Wydając rozstrzygnięcie co do istoty sprawy Sąd Rejonowy m.in. ustalił, co następuje:

Wnioskodawcy R. M. i K. M. są właścicielami nieruchomości obejmującej działkę nr (...), położoną w Z. (dawniej w N.), dla której Sąd Rejonowy w Zielonej Górze prowadzi księgę wieczystą nr (...). Nieruchomość tę nabyli umową sprzedaży z dnia 24.04.2008r. Nieruchomość ta została ujęta w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie N. i S. zatwierdzonego uchwałą XXX/238/09 z dnia 22.06.2009r. Rady Gminy Z., jako nieruchomość przeznaczona częściowo pod teren zabudowy usługowej z dopuszczeniem do funkcji mieszkaniowej, a częściowo pod teren zieleni. Przez powyższą nieruchomość na długości 31 m. przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 PN 6,3 MPa, posadowiony w gruncie na głębokości 1,2 m. relacji K.-Z.. Gazociąg ten został wybudowany w 1996r. na mocy decyzji z dnia 01.07.1994r. w przedmiocie zatwierdzenia planu realizacyjnego dla budowy gazociągu oraz decyzji z dnia 01.09.1995r. w przedmiocie zmiany projektu budowy i udzielenia pozwolenia na budowę sieci. Przed wybudowaniem tego urządzenia przesyłowego, jego ówczesny użytkownik – Zakład (...) w Z. w dniu 23.09.1994r. zawarł z poprzednimi właścicielami nieruchomości umowy, na podstawie których uzyskał zgodę na czasowe zajęcie pasa terenu pod budowę gazociągu. Przebieg gazociągu przez nieruchomość wnioskodawców został oznaczony na mapie zasadniczej dla obszaru jej położenia w styczniu 1997r. Na mocy umowy z dnia 15.10.2008r. uczestnik postępowania nabył przedmiotowy gazociąg od jego poprzednika tj. (...) SA w W..

Pracownicy uczestnika postępowania 4 razy w roku wykonują czynności eksploatacyjne w obrębie gazociągu przebiegającego przez nieruchomość wnioskodawców, polegające m.in. na kontroli gazociągu z powietrza, obchodzie pieszym, kontroli oznakowej, kontroli szczelności, konserwacji oznakowania i sprawdzania ulotnień z kolumn wężowych. Szerokość pasa eksploatacyjnego, która umożliwia pracownikom uczestnika efektywne korzystanie z gazociągu wynosi 6 m. tj. po 3 m. z każdej strony od osi gazociągu i ma łączną powierzchnię 185 m². Wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności wynosi 3.492,08zł.

Wnioskodawcy na nabytej nieruchomości planowali wybudować zakład produkcji osprzętu elektrycznego i elektronicznego i stosowne czynności podjęli poczynając od 2003r. W trakcie tego w 2009r. dowiedzieli się o przebiegu gazociągu przez ich nieruchomość. Wystąpili do uczestnika o przedłożenie dokumentów obrazujących tytuł prawny do odcinka gazociągu przebiegającego przez ich nieruchomość. Otrzymane informacje nie przekonały ich, w związku z czym wystąpili do uczestnika o uregulowanie tej kwestii. Uczestnik zaoferował najpierw wolę ustanowienia nieodpłatnej służebności przesyłu, a następnie za wynagrodzeniem jednorazowym w kwocie 86 zł. Ta propozycja nie została przyjęta i wnioskodawcy wystąpili na drogę sądową o rozstrzygnięcie tej kwestii.

W oparciu o te ustalenia Sąd Rejonowy zważył, że:

Wniosek co do zasady zasługiwał na uwzględnienie.

Następnie zacytowano przepis art. 49 § 1 k.c. i art. 305¹ k.c. oraz art. 305² § 2 k.c. Wywody dotyczące tych ostatnich przepisów zostały poparte szeroko cytowanymi orzeczeniami Sądu Najwyższego. Na tej podstawie Sąd Rejonowy stwierdził, iż na gruncie przedmiotowej sprawy nie było wątpliwości, że gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 PN 6,3 MPa, biegnący przez nieruchomość wnioskodawców, obejmującą działkę nr (...), położoną w Z. (dawniej N.), został wybudowany zgodnie z ówczesnie obowiązującymi przepisami prawa. Z przedłożonych do akt dokumentów wynikało bowiem, że budowa przedmiotowego gazociągu została rozpoczęta w oparciu o decyzję z dnia 01.07.1994r. w sprawie zatwierdzenia planu realizacyjnego dla budowy gazociągu oraz decyzję z dnia 01.09.1995r. w sprawie zmiany projektu budowy i udzielenia pozwolenia na budowę sieci, uzyskane jeszcze przez poprzednika prawnego uczestnika postępowania. Wbrew stanowisku uczestnika okoliczność uzyskania decyzji w sprawie budowy gazociągu, nie stanowiła podstawy do uznania, iż Zakład (...) w Z., a tym bardziej uczestnik, nabyli tytuł prawny do nieruchomości

wnioskodawców w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu. Sąd podkreślił, iż decyzje z dnia 01.07.1994r. i 01.09.1995r. nie rozstrzygały w sposób indywidualny i konkretny o uprawnieniu do zajmowania lub korzystania z nieruchomości w innym zakresie niż wykonanie przedmiotowych prac pod budowę gazociągu. Zawarte przez Zakład (...) w Z. w dniu 23.09.1994r. z poprzednimi właścicielami nieruchomości umowy obejmowały jedynie zgodę na czasowe zajęcie pasa terenu w celu wykonania wskazanych prac. Materiał dowodowy zebrany w sprawie nie pozwala na przyjęcie, aby uczestnik zawierał z wnioskodawcami, czy ich poprzednikami prawnymi, jakiegokolwiek umowy cywilnoprawne regulujące ewentualny zakres korzystania z należącej do nich nieruchomości w sposób odpowiadający treści służebności przesyłu. Dlatego zachodziła podstawa do ustanowienia tej służebności na drodze sądowej. Dalsze wywody uzasadnienia poświęcone są szczegółowemu określeniu zasad związanych z ustaleniem wynagrodzenia za ustanowienie służebności w ogólności i w tej konkretnej sprawie. Kierując się wytycznymi Sądu Najwyższego oraz dowodami zebranymi w sprawie, w tym opiniami biegłych, Sąd I instancji określił wynagrodzenie jednorazowe za ustanowienie służebności w kwocie 3.492,08 zł. Taką też kwotę zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawców, ustalając termin jej płatności na 3 dni liczone od uprawomocnienia się postanowienia. Z kolei orzeczenie o kosztach postępowania zapadło na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. (k.470-480)

Apelację od tego postanowienia, zaskarżając je w całości, wniósł uczestnik postępowania (...) SA w W..

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- naruszenie prawa procesowego tj. art. 231 k.p.c. poprzez nieuznanie, że w stosunku do nieruchomości wnioskodawców wydana została decyzja na podstawie art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, ograniczająca prawo własności, podczas gdy przepis art. 33 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 07 lipca 1994r. Prawo budowlane (w brzmieniu obowiązującym w okresie budowy gazociągu) uzależniał uzyskanie pozwolenia na budowę od przedstawienia dowodu stwierdzającego prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, a jedynym aktem, na podstawie którego w przedmiotowym stanie faktycznym poprzednik uczestnika mógł nabyć tytuł prawny do nieruchomości, była decyzja wydana w trybie ustawy z dnia 29 kwietnia 1985r o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości.

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 305¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na nieokreśleniu w orzeczeniu ustanawiającym służebność przesyłu treści tej służebności.

Wskazując na te zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu z uwagi na posiadanie przez uczestnika tytułu prawnego do nieruchomości w zakresie posadowienia i utrzymywania gazociągu na nieruchomości wnioskodawców oraz zasądzenia od wnioskodawców na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania. Jako ewentualny został zgłoszony wniosek o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez określenie treści służebności przesyłu w punkcie 1 kwestionowanego postanowienia oraz zasądzenia od wnioskodawców na rzecz apelującego zwrotu kosztów postępowania.

Uzasadniając apelację rozwinięto argumentację odnośnie stawianych zarzutów, co ma prowadzić do jej uwzględnienia. (k.494-499)

Wnioskodawcy na rozprawie apelacyjnej w dniu 02 lutego 2017r. wnieśli o oddalenie apelacji uczestnika postępowania w całości oraz zasądzenia na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. (k.-517)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika postępowania pozbawiona jest uzasadnionych podstaw, co skutkuje jej oddaleniem.

Odnośnie zarzutu naruszenie art. 305¹ k.c. i zgłoszonego wniosku ewentualnego o zmianę orzeczenia poprzez doprecyzowanie treści ustanowionej służebności przesyłu, zawartej w punkcie 1 kwestionowanego postanowienia, wypada zauważyć, iż interes apelującego został zaspokojony na skutek wydania w dniu 24 listopada 2016r. z urzędu postanowienia prostującego orzeczenie w kierunku wprost zawartym we wniesionej apelacji. Postanowienie to, wobec

jego niezaskarżenia zażaleniem przez któregokolwiek z zainteresowanych, jest prawomocne, a więc jego sentencja stała się immanentną częścią postanowienia z dnia 27 września 2016r. Stąd zarzut ten, podtrzymany po wniesieniu apelacji, należy w konsekwencji uznać za niezasadny.

Nie zachodzi w sprawie naruszenie prawa procesowego w sposób opisany w apelacji a sprowadzający się do rzekomego naruszenia art. 231 k.p.c. i wynikającego z niego domniemania. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów (domniemanie faktyczne). W oparciu o tę dyspozycję apelujący pragnie, aby przyjąć, że skoro doszło do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę gazociągu przebiegającego m.in. przez nieruchomość obecnych wnioskodawców, to musiała uprzednio być wydana decyzja na podstawie art. 70 ust. 1 ustawy przywołanej w apelacji. Ta zaś pozwala na przyjęcie tytułu prawnego uczestnika do posadowienia i utrzymywania gazociągu na nieruchomości wnioskodawców. Wypada zauważyć, iż przez kilka lat toczenia się sprawy w sądzie, ale także przed wszczęciem postępowania uczestnik nie poczynił żadnych działań, aby w sposób przekonujący stwierdzić, że rzeczywiście taka decyzja została wydana. Nie były to czasy odległe i już w innej sytuacji ustrojowej, aby ustalić w odpowiednich organach (pomijając poprzednika prawnego uczestnika), że takowa decyzja istotnie została wydana. Niestety nic o takiej rzekomej decyzji nie wiadomo a przyjęcie domniemania o jej istnieniu, wydaniu i treści, która ma wpływać na status zarówno uczestnika, jak i wnioskodawców, na podstawie założenia apelującego, jest niedopuszczalne.

Przywoływany przez apelującego przepis art. 33 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 07 lipca 1994r. Prawo budowlane uzależniał uzyskanie pozwolenia na budowę od przedłożenia wraz z wnioskiem o jego wydanie dowodu stwierdzającego prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane. Takim dowodem nie była jednak domniemywana przez apelującego decyzja (o której nikt nic nie wie i o niej nie słyszał), lecz prawidłowo przyjęte przez Sąd Rejonowy umowy cywilnoprawne (k.12-15 akt sprawy) o czasowe zajęcie pasa terenu działki celem wykonania przedmiotowego gazociągu i tylko na czas budowy. Umowa taka w żaden sposób nie kreowała i to na trwałe uprawnień właściciela gazociągu do nieruchomości, przez którą on przebiega. Zatem tę kwestię można było uregulować jedynie przez ustanowienie służebności przesyłu. Odnośnie tego zarzutu uczestnika postępowania wypada także zauważyć jego niekonsekwencję w zachowaniu co do przedmiotu objętego wnioskiem. Uprzednio bowiem apelujący godził się na ustanowienie służebności nieodpłatnie, czy następnie za symboliczną kwotę 86 zł. wynagrodzenia. To zaś musiało być poprzedzone oceną, że żaden tytuł prawny uczestnikowi do nieruchomości wnioskodawców nie służy. Obecnie natomiast czyni próbę jego wykreowania w oparciu o domniemanie faktyczne z art. 231 k.p.c. Jest to zabieg chybiony i w efekcie nieskuteczny.

W konsekwencji powyższych rozważań należy stwierdzić, iż apelacja uczestnika pozbawiona jest uzasadnionych podstaw. To skutkowało jej oddaleniem w oparciu o art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., o czym orzeczono w punkcie 1 postanowienia. Natomiast orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego (pkt 2) zapadło przy zastosowaniu dyspozycji art. 520 § 2 k.p.c. (ewidentna sprzeczność interesów) oraz § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r., poz. 1800, ze zm.). Zasądzona kwota obejmuje wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawców w stawce minimalnej.

SSO A. C. SSO M. W. SSO E. O.-Świetlik